

De vellykkedes salong

Dagbladet Dagbladet. 18.01.2009.
 Andreas Wiese
 Seksjon: A. Side: 40. Del: 1.

Salong Av Toril Goksøyr og Camilla Martens
Torshovteatret Glimrende komediespill av
Aagot Sendstad i Goksøyr/Martens tablå av
norsk høyborgerskap, med polakker.

TEATER: Å holde salong er en borgerlig og utdøende skikk, på sitt vis vakker. Man leier inn en musiker eller et kammerorkester, inviterer sine venner og arrangerer konsert i stua. Selv er man god vert og vertinne, og kan vise fram sin gode smak og sine søte barn. Det hele blir et høyborgerlig tablå av sosial vellykkethet.

Toril Goksøyr og Camilla Martens har i flere runder arbeidet med dokumentararter, der de henter sitt materiale fra ulike lag av virkeligheten. Denne gangen har de sluppet inn blant dem som arrangerer salong. Teksten i stykket skal være hentet fra virkelige konversasjoner på salongen:

–Kan jeg spørre hva en slik blokkfløyte koster? 16000 danske kroner? Ja, vi kjenner jo alle kursen på danske kroner i dag.

Sitt eget vakre liv

Dokumentarformen gir som utgangspunkt ikke stort til plot, men er man rik nok trenger man ikke egentlig noe plot. Det holder at man er hovedperson i sitt eget vakre liv.

Aagot Sendstad leker med sitt store komiske talent som vertinnen. Sendstads komedie inkluderer en egen evne til å være akkurat litt usynkron i forhold til sine omgivelser, og til å la sine replikker henge i lufta så man nesten både hører og ser dem en ekstra gang. Det er nydelig gjort.

Når man er en så sentral skikkelse i sitt eget arrangement er det selvsagt lett å bli litt selvhøytidelig. Hvis man selv vurderer hvert ord man sier som viktig, er det lett å tro at alle andre gjør det samme.

Musikken underordnet

40
KULTUR
SONDAG 18. JANUAR 2009

KLASSISK SØNDAG
 Ståle Wilchikland
 www.dagbladet.no

Store norske

CD Brahms-utgivelsen på Deutsche Grammophon er egentlig den russiske folieserien Vladimir Repins, Repins og Leasing Gewandhausorkesteret under sin lederskip. Riccardo Chailly. Men de får ha oss tilgit at vi trekker fram det norske innslaget på utgivelsen. Her spiller Truls Mørk på cello, i makkereskap med Repin i Brønns Dobbelt-konsert. Tross alt er det celloen og Mørk som drar i gang det hele, både i den store åpningssatsen og i finalen.

OG DET GJØR HAN MED STOR MYNDIGHET, med et strøk som setter standarden for hva som følger, både fra hans, Repins og orkesterets side under Chailly. Mørks tone i instrumentet er varm og bæret helt fram. Og han vel å avstemme den nær perfekt til det litt tungt uttrykket i musikken, alt mens han lar Repins Rolin få ligge å skinne på toppen.

CHAILLYS LEDELSE AV ORKESTRET er allers verd en egen kommentar. I åra som gikk for Concertgebouw markerte han seg som klargunstner av de helt sjeldne. Nå herer vi hvordan det ikke bare skyldes Amsterdam-orkesterets unike kvaliteter, men er en kvalitet som hefter ved Chailly selv. Brønns like gjennomgående på denne plata så snart og tydelig som han spåler gjør.

Det kommer til å se felle sett i Fiolinkonserten, som blir et tour-de-force. Uimåtelig vakker klinger den, uten et øyeblikk å bli overfaktisk.

Men Truls Mørk er ikke det eneste norske innslaget på denne utgivelsen i disse tider. Gjennom Anders Clemens Olsen er ute med solosalbum, viet den spanske gitaristen og komponisten Francisco Tárrega (1852-1909). Dette er ikke nok en av typen spesialutgivelser, viet en instrumentalist som bare kunne skrive for sitt eget instrument, ofte lett forfektet på "musiker-musikk".

FOR I HENDENE PÅ Olsen blir klangen nesten magisk, anslagsregulert er som en drøm der nyansene legges i nyansetale, et det blir vanskelig å forstille seg et mer utsett klangebilde enn det Olsen trekker opp. Komposisjonene balanser mot det folkemusikalske, og lyter som en av samling små juveler. Dette er ikke gitarer som det av noen nytemplekjen, men som fullblodt solistisk instrument.

Daniel Barenboim frontet årets nyttårskonsert i Wien, og Decca har den allerede ute på markedet. Derfor blir det så påfallende at Barenboims nyttårskonsert fra dirigentpulten i Musikverein, med anker om et fridagstett år i Musikverein overløst ikke har mistet sin aktualitet. Og bær i mente at dette er ikke bare fremme anker, men har rett i Barenboims eget uttalelse arbeid med West-Ostlicher Diavolo-orkester, et ungdomsorkester satt sammen av jøder og palestinske fra repisen.

FOR ØVRIG ER DET DESSEVERE LITE bemerkelsesverdige utgivelser. Nyttårskonsertene fra Wien innarbeidet seg under ledelse av dirigentene, ikke som dirigent, men som såkalt Stehregger (god wænerst tradition. De så dirigentene overløst, ble det et anerkjennelse, på to kjenner danske utsett nær, Carlos Kleiber og Herbert von Karajan. Så fin heller fram der utgivelsen. Og alle hadde Kleibers, om du vil foranme wænerst klanger med inngangen til et nytt år, her det raskt fortøner seg like nylig som det gamle.

Vadim Repin, Rolin & Truls Mørk, cello
 m/Gewandhausorkesteret, dir.: Riccardo Chailly. I. Brahms, II. Fiolinkonsert & Dobbeltkonsert (Deutsche Grammophon)

Klanger og vakre Brahms.

Anders Clemens Olsen, gitar
 Ricardo de Tárrega (Naxos Sound) Gitaropera.

Wiener Philharmoniker, dir.: Daniel Barenboim
 Nyttårskonsert 2009 (Deutsche Grammophon)

Mer av det samme.

ANMELDT

De er ikke fattige, verken intellektuelt eller kulturelt. Og penger snakker man ikke om. Ikke mye, i hvert fall.

VERTINNE: Aagot Sendstad dirigerer sin salong med stor forståelse for egen betydning. Foto: Bjørnemyr

De vellykkedes salong

Salong
 Av Toril Goksøyr og Camilla Martens
 Torshovteatret

Glimrende komediespill av Aagot Sendstad i Goksøyr/Martens tablå av norsk høyborgerskap, med polakker.

Anmeldt av Andreas Wiese
 www.dagbladet.no

TEATER: Å holde salong er en borgerlig og utdøende skikk, på sitt vis vakker. Man leier inn en musiker eller et kammerorkester, inviterer sine venner og arrangerer konsert i stua. Selv er man god vert og vertinne, og kan vise fram sin gode smak og sine søte barn. Det hele blir et høyborgerlig tablå av sosial vellykkethet.

Toril Goksøyr og Camilla Martens har i flere runder arbeidet med dokumentararter, der de henter sitt materiale fra ulike lag av virkeligheten. Denne gangen har de sluppet inn blant dem som arrangerer salong. Teksten i stykket skal være hentet fra virkelige konversasjoner på salongen:

–Kan jeg spørre hva en slik blokkfløyte koster? 16000 danske kroner? Ja, vi kjenner jo alle kursen på danske kroner i dag.

Sitt eget vakre liv

Dokumentarformen gir som utgangspunkt ikke stort til plot, men er man rik nok trenger man ikke egentlig noe plot. Det holder at man er hovedperson i sitt eget vakre liv.

Aagot Sendstad leker med sitt store komiske talent som vertinnen. Sendstads komedie inkluderer en egen evne til å være akkurat litt usynkron i forhold til sine omgivelser, og til å la sine replikker henge i lufta så man nesten både hører og ser dem en ekstra gang. Det er nydelig gjort.

Når man er en så sentral skikkelse i sitt eget arrangement er det selvsagt lett å bli litt selvhøytidelig. Hvis man selv vurderer hvert ord man sier som viktig, er det lett å tro at alle andre gjør det samme.

Musikken underordnet

Sitt eget vakre liv

Dokumentarformen gir som utgangspunkt ikke stort til plot, men er man rik nok trenger man ikke egentlig noe plot. Det holder at man er hovedperson i sitt eget vakre liv.

Aagot Sendstad leker med sitt store komiske talent som vertinnen. Sendstads komedie inkluderer en egen evne til å være akkurat litt usynkron i forhold til sine omgivelser, og til å la sine replikker henge i lufta så man nesten både hører og ser dem en ekstra gang. Det er nydelig gjort.

Når man er en så sentral skikkelse i sitt eget arrangement er det selvsagt lett å bli litt selvhøytidelig. Hvis man selv vurderer hvert ord man sier som viktig, er det lett å tro at alle andre gjør det samme.

Musikken underordnet

Ved vertinnens side spiller blokkfløytisten Ingeborg Christophersen rollen som musikeren. Opplevelsen av henne spille i en privat sammenheng, blant alle husets og vertinnens små distraksjoner, blir et godt bilde på privatiseringen av kunst. Musikken er selvsagt underordnet vertskapets hensikt med den. Og som publikummer får man et dobbelt blikk: Man ikke bare hører musikken, man følger vertskap og gjesters reaksjon.

Slik gjester og familie seinere blir et kor vertinnen kan dirigere, salongen er selv kunstverket. Verten (Christian Greger Strøm) har all borgerskapets diskrete sjarm, slik far senior har tørkle i halsen og har tatt opp skøyting på fjorden.

Her takkes husets kokk varmt av, og cateringansvarlig (Birgitte Larsen) får holde sin takketale til ham hele to ganger, siden den første lød falsk. Den andre lyder mye mer ekte, og maten er like kortreist (lefse med Drammenslaks) som gjestene er langreiste.

I fullt alvor

Noe av effekten er at replikkene er tatt ut av sin humoristisk-ironiske kontekst og spilles ut i fullt alvor. Siden underteksten i ironi ofte er nettopp det som faktisk sies, mens ironien bare er formen som lar det bli sagt, er det effektivt. Men det er ikke lett å si om det vi ser er en utlevering eller underliggjøring. Ser vi et avslørende portrett, eller ler vi av et bilde som henger på skakke? I de fleste selskapelige sammenhenger trenger man ikke være rik for å virke selvhøytidelig, hvis det som blir sagt skulle spilles om igjen for et større, fremmed publikum.

Salong er blitt et skuespill som er bedre som forestilling enn som drama, bedre i sine sterke øyeblikk enn i sin helhet.

Det blir tråder hengende som man skulle ønsket bedre utviklet, noen skikkelser som forblir litt flate. Men når de polske arbeiderne til sist bokstavelig talt dukker opp, og ender får tildelt en nøyaktig oppmålt kvantum polakksorg, er ironien deilig skarp. Dette er annerledes teater, fra en virkelighet like underlig som forestillingens form.

(C) Dagbladet